

Slėnis

Aplinkybės šiuo metu klostosi palankiai, galvojau pabudęs ankstų pirmadienio rytą. Man sekėsi, buvau jaunas, sveikas ir guvus, o dabar esu miręs. Mane palaidojo vakar, šeštadienį, mažose pilkose kapinaitėse po pušele. Mano žūties aplinkybės šiuo metu tiriamos, priežastys ir kaltininkai, kiek man žinoma, nenustatyti. Mirtis tiek man, tiek aplinkiniams buvo netikėta ir, manau, nepelnyta. Turėjau svajonių, planų, paskolų, naujas pareigas ir naują būstą.

Prieš savaitę, sekmadienį, surengiau kuklią įkurtuvių šventę. Orkaitėje iškepiau viščiuką, pirkau didelį šokoladinį tortą ir butelį šampano (ketvirtis torto ir pusė viščiuko liko nesuvalgyta). Šeštadienį įsigijau televizorių, penktadienį pasirašiau dokumentus ir tapau oficialiu šešto buto, adresu Aušros gatvė aštuoni, savininku. Būstas buvo nedidelis, bet šviesus ir patogus, kaimynai – mandagūs, bet neįkyrūs, rajonas – nekilnojamojo turto agento teigimu, tvarkingas ir saugus, o paskolos sąlygos būstui įsigyti – patrauklios. Finansiniai įsipareigojimai manęs nebaugino: ką tik papildžiau Didžiosios draudimo bendrovės darbuotojų gretas. Kompanija, pasak skelbimo laikraštyje, darbo pasiūlymų skyrelyje, augo ir neužleido rinkos lyderio pozicijų jau kelerius metus. Taigi, stabilios pajamos garantuotos. Negalėjau pasigirti patirtimi draudimo srityje – tiesiog pasisekė.

Dvi savaites truko intensyvūs parengiamieji kursai. Tapau tikru draudimo specialistu: puikiai žinojau bendrovės tikslus

ir strategiją, padėtį rinkoje, draudimo sektoriaus iššūkius, netgi aprangos taisykles. Teko įsigyti naujus baltus marškinius, atitinkančius bendrovės įvaizdžio standartus (senasis švarkas su kelnėmis ir portfelis tiko). Savarankiškai studijavau pardavimų metodiką, bendravimo etiketą, konfliktų vengimo bei sprendimo taktikas – buvau viskam pasiruošęs.

Atlikus keletą personalo skyriaus pateiktų testų, nustatyta, kad esu ramaus ir taikaus būdo, mano išvaizda kelia aplinkinių pasitikėjimą, deja, kalbos intonacija – nepakanamai įtaigi. Įvertinus testų rezultatus nutarta, kad keliausiu „nuo durų iki durų“ klientus lankydamas namuose. Tikėjaisi gauti vietą biure, o paslaugas siūlyti telefonu (tai buvo nurodyta mano paraiškoje), bet tiek to. Dar geriau – pagalvojau – turėsiu progą pažinti miestą ir žmones.

Taigi pirmadienį, pasiruošęs ir puikiai nusiteikęs, atvykau į naująją darbo vietą Centrinėje draudimo bendrovės būstinėje. Lygiai aštuntą valandą ryto atsargiai pravėriau posėdžių salės duris. Išvydau būrį laukiančių žmonių – būsimų kolegų. Kiekvienas ryšėjo bendrovės dovanotą kaklaraištį, o rankose laikė užrašinę tamsiai mėlynu viršeliu, puoštą aukšiniu bendrovės ženklo įspaudu. Tokią pat knygelę ir kaklaraištį man įteikė penktadienį kursų baigimo proga – tapau „šeimos“ nariu. Neslėpsiu – didžiavausi.

„Labą rytą“ pasakiau aplinkiniams ir užėmiau kėdę paskutinėje eilėje prie sienos. Nenorėjau kristi į akis. Susirinkimas prasidėjo trumpa skatinamąja kalba su užuomina apie laukiančias premijas (per vidurį snūstelėjau), o baigėsi miesto rajonų dalybomis. Teritorijos paskirstytos numatyta tvarka: centrinė miesto zona priklausė vyresniems, aukštesnio rango kolegoms, aplinkiniai rajonai buvo skiriami turintiems

bent kelerių metų darbo patirtį, o mes, naujokai, dalinomės miesto periferiją. Man (buvau paskutinis sąrašė) liko Girių Slėnis – nedidelė savivaldos institucijų pamiršta ir apleista teritorija toli, miesto pakraštyje. Kitaip tariant, užkampis – ne ta vieta, kur būtų galima tikėtis pelningų sandėrių... Bet nusiminti neverta: jei būsiu apsukrus ir veiksiu atkakliai, parnešiu pluoštą pasirašytų sutarčių, o netrukus palypėsiu karjeros laipteliu aukštyn, galvoju. Buvau nusiteikęs ryžtingai.

Devintą valandą ryto stovėjau gatvėje po stogeliu ir laukiau autobuso. Išskleidžiau žemėlapi: įvertinus atstumą, kelionė turėtų užtrukti... Stotelėje pirkau bilietą, laikraštį ir pakelį sūdytų žemės riešutų. Laukti reikėjo neilgai, po dešimties minučių sėdėjau autobuso kėdėje prie lango. Greta, laisvoje vietoje pasidėjau portfelį, pilną reklaminių lankstinukų, sutarčių ruošinių ir kitų dokumentų. Ištraukiau užrašų knygelę, peržvelgiau sąrašą adresų, kuriuos būtina aplankyti. Jų tebuvo penki. Maniau, spėsiu per pusdienį. Laisvą popietę galėsiu praleisti vaikštinėdamas parke, arba ne – pamėgtoje kavinėje užsisakysiu obuolių pyrago su ledais ir juodos kavos... Bus puiku, bet kol kas nutariau pasidomėti vietinėmis bei pasaulio naujienomis, knygelę įmečiau į portfelį, atsi-verčiau „Žinių ekspresą“. Važiuoti teko ilgiau, nei tikėjaisi. Po valandos visi dėmesio verti straipsniai buvo perskaityti, o riešutų pakelis – tuščias. Beliko dairytis aplink: vienoje kelio pusėje rikiavosi nesibaigiantys pilkų daugiabučių kvartalai, kitoje – gamyklos su rūkstančiais kaminiais, sandėliai, an-garai. Pasitaikė apleistų, sudegusių ar apgriuvusių pastatų. Portfelyje suradau mėlyną dokumentų aplanką – ketinau darkart peržiūrėti būsto draudimo sąlygas.

Matyt, buvau užsnūdęs. Pažadintas vairuotojo balso, apsidairiau ir nustebau lange išvydęs tirštą rūką – praeivis su raudonu šaliku išnyko vos perėjęs gatvę. Bus sunku orientuotis svetimame rajone... „Paskutinė maršruto stotelė“, – piktai pakartojo vairuotojas. Buvau paskutinis likęs keleivis. Paskubomis susirinkau daiktus ir šokau iš autobuso. Gatvėje laukė dar viena nemaloni staigmena – pajutau, kad oro temperatūra krito mažiausiai penkiais laipsniais. Nebuvau viskam pasiruošęs, kaip tikėjaisi, – neturėjau nei šaliko, nei apsiausto, nei pirštinių. Tikriausiai tokius orų pokyčius lemia reljefas (kelias, atrodė, nuolat leidosi į pakalnę) arba miškų masyvai, kaip matyti žemėlapyje, supantys Slėnį iš visų pusių.

Autobuso vairuotojas išlipo, palikęs veikiantį variklį, ir nubėgo į mažą krautuvėlę šalia stotelės – turbūt norėjo nusipirkti cigarečių, kavos ar bandelę. Grįžęs apsisuks ir tuo pačiu maršrutu keliaus į miesto centrą. Panorau lipti atgal į autobusą ir važiuoti namo, bet nelipau: argi atsakingas, pareigingas žmogus šitaip elgtųsi. Atsiverčiau užrašų knygelę, miesto žemėlapi ir painiame gatvelių tinkle suradau pirmąjį adresą sąrašė – Vėjų gatvė, namo numeris vienuoliktas.

Vėjų gatvė 11

Dvi valandas klaidžiojau nepažįstamoje aplinkoje, pavargau, bet pasiduoti neketinau. Ėjau tiesiai ilga tuščia alėja, skaitydamas visus kelią kertančių gatvelių pavadinimus. Dukart perlipau nuvirtusį pėsčiųjų perėjos ženklą – paaiškėjo, kad sukau ratu. Kiekvienoje sankryžoje skersvėjis plėšė iš rankų žemėlapi ir šiaušė plaukus. Pasukau už kampo prie

neveikiančios biuro reikmenų parduotuvės ir sustojau pailsėti. „Vėjų gatvė“ – skelbė lentelė ant pilkos pastato sienos. Na štai! Vis dėlto sekasi – pagalvoju.

Vienuoliktu numeriu pažymėtas namas atrodė apleistas: nutrupėjęs tinkas vietomis atvėrė seną plytų mūrą, o nubyrėjusios čerpės stogo viršuje – pajuodusias gegnes. Keli pastato langai buvo užkalti lentomis, pastogėje – įskilęs stiklas (net pagailo to vargano, sulūžusio namelio). Darkart atsiverčiau užrašinę ir įsitikinęs, kad nesuklydau, paspaudžiau skambu-tį. Duris atidarė vyras, vilkėjęs nešvarius pilkus marškinėlius ir senus mėlynus džinsus. Nesiskutęs, susivėlęs ir paniuręs.

– Laba diena, esu Didžiosios draudimo bendrovės atstovas, – prisistačiau. – Norėčiau pateikti jums keletą patrauklių pasiūlymų. Ar galėčiau užteiti?

– Prašom.

Nusekiau paskui jį. Vidury tamsaus kambario stovėjo stalas, nukrautas įvairiausiais daiktais. Tarp apdaužytų puodelių, senų lėkščių, dubenėlių ir puodų gulėjo kortos, sąsiuviniai, kartoninės dėžutės, siuvimo reikmenys, žirklys, replės, atsuktuvai ir kiti įrankiai. Virš apskrito stalo kabėjo šviestuvas raudonu apvaliu gaubtu. Aplink lemputę blaškėsi didelis margas naktinis drugys. Žmogus, netaręs žodžio, atitraukė kėdę. Prisėdau.

– Mūsų bendrovė siūlo platų draudimo paslaugų pasirinkimą, – įteikiau reklaminį bukletą. – Būsto, turto, kredito, transporto priemonių, civilinės atsakomybės, sveikatos ir gyvybės draudimo sąlygas taikome, įvertinę asmeninius klientų poreikius, – kartojuu mintinai išmoktas frazes.

Vyras paėmė lankstinuką ir tyliai, lėtai vertė lapus. Nesukbėjau pradėti pokalbio. Atsargiai įvertinau potencialų

klientą: stambaus kūno, tamsios odos, ūsuotas. Metų – virš keturiasdešimt. Po kaire akimi likęs nedidelis randas, o dešinei plaštakai trūko pusės mažojo piršto. Spėjau, kad dirba lauke, galbūt statybose... Staiga atsidarė durys ir įbėgo vaikas – penkių ar šešių metų berniukas. Sustojo prie stalo ir suraukęs antakius įtariai nužvelgė mane – svetimą žmogų. Nusišypsojau jam ir kreipiausi į tėvą:

– Šiuo metu siūlome itin palankias sveikatos draudimo sąlygas. Bendrovė kompensuotų išlaidas, patyrus traumas ir sužeidimus darbovietėje arba namuose, sveikatos sutrikimus, sukeltus kenksmingų darbo sąlygų ar nelaimingų atsitikimų. Mirties atveju išmoka atitektų jūsų šeimos nariams.

– Manęs tai nedomina – niekada nesergu. Be to, esu atsargus.

– Ką gi... Galbūt jus domintų būsto draudimas? Sutartis užtikrintų finansinę pagalbą ištikus gaisrui, potvyniui, vandentiekio gedimui, patyrus nuostolių įsilaužimo ir vagystės atveju. Įmokas galite mokėti dalimis, jums patogiu laiku...

Vaikas nenuleido nuo manęs akių, ėmiau jaustis nepatogiai.

– Dėde, čia jums. Imkit, – atkišo kamuoliuką, kurį iki šiol, matyt, slėpė už nugaros. – Gražus, ar ne?

– Tikrai gražus. Pažaisime vėliau, dabar su tėveliu turime aptarti reikalus.

– Ne, dėde, čia jums – dovanų, – neatstojo vaikas.

Pasakiau, kad nenusipelniau dovanos, juk šiandien ne mano gimtadienis ir ne Kalėdos. Pamelavau, pažadėjęs pažaisti kartu, kai ateisiu kitą kartą. Bet jam nepatiko, pastebėjau, kad tuoj pravirks. Pasidaviau: paėmiau kamuoliuką (pa juodusį, dėmėtą, visai ne gražų) ir padėkojau. Iškart ėmečiau

į portfelį, norėdamas galutinai įtikinti vaiką, kad dovana priimta. Maniau, bus pavykę atsikratyti nepageidaujamos draugijos, bet veltui – berniukas nesitraukė nuo mūsų, sukiniėjosi aplink stalą: lipo ant kėdės, bandė suptis ant dviejų kojų įsikibęs į stalo kraštą, sliuogė žemyn, griebė nuo stalo daiktus, tyrinėjo ir dėjo atgal arba sau į kišenę. Ir visą laiką įžūliai šypsojosi, lyg būtų iškrėtęs piktą pokštą. Vyras netikėtai pakilo nuo kėdės, padavė man lankstinuką.

– Spėju, jūs ne vietinis? – paklausė.

– Tiesa, gyvenu miesto centre. Šiuose kraštuose nesu buvęs.

– Slėnis – nesaugus rajonas. Eime, noriu šį tą jums parodyti, – pravėrė gretimo kambario duris. – Matot, ką padarė? Įlipo išdaužę langus, viską suvertė, išnešė krūvą vertingų daiktų.

Kas „padaryta“ nepastebėjau – kambarys atrodė lygiai taip pat sujauktas, kaip ir svetainė.

– Tai nutiko prieš porą dienų. Jūsų pasiūlymai pavėluoti. Vakar namuose įrengiau apsaugos sistemą. Tegu tik pabando brautis: pagausiu – rankas nukaposisiu (beveik neabejojau, kad taip ir padarytų).

Nutariau, kad ilgiau gaišti neverta, pasakiau „suprantu“ ir pasukau link durų. Svetainėje radau savo portfelį iškrausytą: bukletai ir dokumentai buvo išmėtyti ant grindų, kai kurie lapai išimti iš aplankų ir suglamžyti. Net mano pasas ištrauktas iš vidinės kišenėlės. Tikriausiai berniukščio darbas... O gal namuose slėpėsi daugiau žmonių? Bendrovėje turėjome laikytis nustatytų elgesio normų – veltis į bet kokio pobūdžio konfliktus buvo griežtai draudžiama. Taigi skubiai surinkau savo daiktus ir atsisveikinęs išėjau.